

VT 3 HULMIN ERITASOLIITTYMÄ, LAIHIA LUONTOSELVITYKSEN TÄYDENNYS

Marko Vauhkonen

12.7.2018, päivitetty 24.8.2018

VT 3 HULMIN ERITASOLIITTYMÄ, LAIHIA LUONTOSELVITYKSEN TÄYDENNYS

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Aineisto ja menetelmät	3
3 Tulokset	4
3.1 Yleiskuvaus	4
3.2 Arvokkaat luontokohteet.....	8
3.3 Merkittävät lajiesiintymät	8
4 Johtopäätökset ja suositukset	9
5 Lähteet ja kirjallisuus	9

Kansi: Valtatie 3:n ja Hulmintien risteysaluetta.

Pohjakartat ja ilmakuvat © Maanmittauslaitos.

Valokuvat © Marko Vauhkonen.

1 JOHDANTO

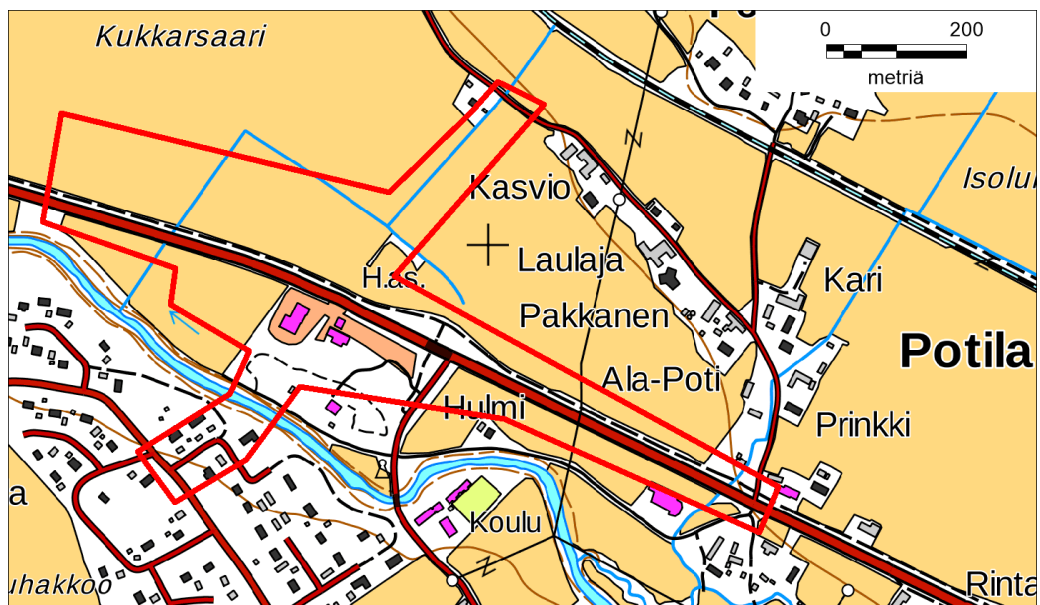
A-Insinöörit Suunnittelu Oy laatii Liikenneviraston toimeksiannosta tiesuunnitelmaa koskien Hulmin eritasoliittymää Laihialla. Tiesuunnitelmalla on tarkoitus poistaa Hulmintien (mt 17671) liittymä valtatielle 3. Liittymä korvataan uudella eritasoliittymällä ja lisäksi tehdään muut tarvittavat tie- ja liittymäjärjestelyt.

Tiesuunnitelmaa varten tarvittava luontoselvityksen täydennys tilattiin Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä, jossa työn on tehnyt biologi, FM Marko Vauhkonen. Tässä raportissa kuvataan selvityksen toteuttaminen ja tulokset.

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Lähtöaineistona oli käytettävissä Laihian kirkonseudun osayleiskaavan päivitystä varten tehty luontoselvitys (Vahekoski 2012) sekä muut kaavaselostuksessa (Vesisenaho & Kylmänen 2014) esitetyt luontotiedot. Hulminpuiston alueelta on tehty aiemmin kasvillisuus selvitys, mutta sen raporttia ei saatu työssä käytettäväksi. Lisäksi tarkastettiin Suomen ympäristökeskuksen Avoin tieto -palvelun paikkatietoaineistot.

Luontoselvityksen täydennys kohdistui kuvaan 1 rajatulle suunnittelualueelle, jonka pinta-ala on 21,75 hehtaaria. Suurin osa alueesta on peltoa ja rakennettuja ympäristöjä.

Kuva 1. Hulmin eritasoliittymän tiesuunnitelman suunnittelualue (punainen viiva).

Suunnittelualueelle tehtiin maastokäynti 29.4.2018. Alue inventoitiin kävelen läpi lukuun ottamatta viljelykäytössä olevia peltoja ja yksityisiä piha-alueita. Pelloilla

käytiin kuitenkin tarkastamassa ojien ja ojavarsien luonnonoloja mahdollisen viitasammakon esiintymisen kannalta.

Työn tarkoitus oli päivittää ja tarkentaa osayleiskaavan luontoselvitystä (Vahekoski 2012) tiesuunnitelmaa varten. Luonnonympäristöinä säilyneistä alueen osista laadittiin luonnonolojen yleiskuvaus. Lisäksi suunnittelualueelta inventoitiin arvokkaiden luontokohteiden esiintyminen. Näitä olivat luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset suojellut luontotyypit, vesilain 2 luvun 11 §:n mukaiset pienvesikohteet, metsälain 10 §:n mukaiset elinympäristöt, uhanalaiset luontotyypit (Raunio ym. 2008a, b) sekä METSO-ohjelman kriteerit (Syrjänen ym. 2016) täyttävät kohteet.

Maastokäynnin ajankohdasta johtuen ei tarkempien lajistoselvitysten tekeminen ollut mahdollista lukuun ottamatta liito-oravaa. Muiden merkittävien eliölajien osalta arvioitiin luonnonolojen perusteella, onko suunnittelualueella niille tärkeitä tai hyvin soveltuvia elinympäristöjä.

Hulminpuiston alueella tehtiin liito-oravainventointi ympäristöhallinnon ohjeiden (Sierla ym. 2004, Nieminen & Ahola 2017) mukaisesti. Liito-oravan jätöksiä etsitään lajille sopivien pesä-, suoja- ja ruokailupuiden tyviltä. Näitä ovat mm. kolopuut ja kookkaat kuuset sekä lehtipuut, etenkin haavat ja lepät. Jätöslöydöt paikannetaan GPS-laitteella (Garmin 62s). Mahdolliselta liito-oravan asuttamalta metsäalueelta etsitään lajin pesäpuita (kolopuut, risupesät), jotka lähiympäristöineen ovat liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Elinpiirien ydinalueet rajataan kartalle jätöshavaintojen, puuston rakenteen sekä mahdollisten pesäpuiden perusteella. Lisäksi tarkastellaan liito-oravan käyttämiä tai lajille mahdollisia puustoisia kulkuyhteyksiä ympäröiville metsäalueille tai lähiympäristön muille liito-oravareviireille.

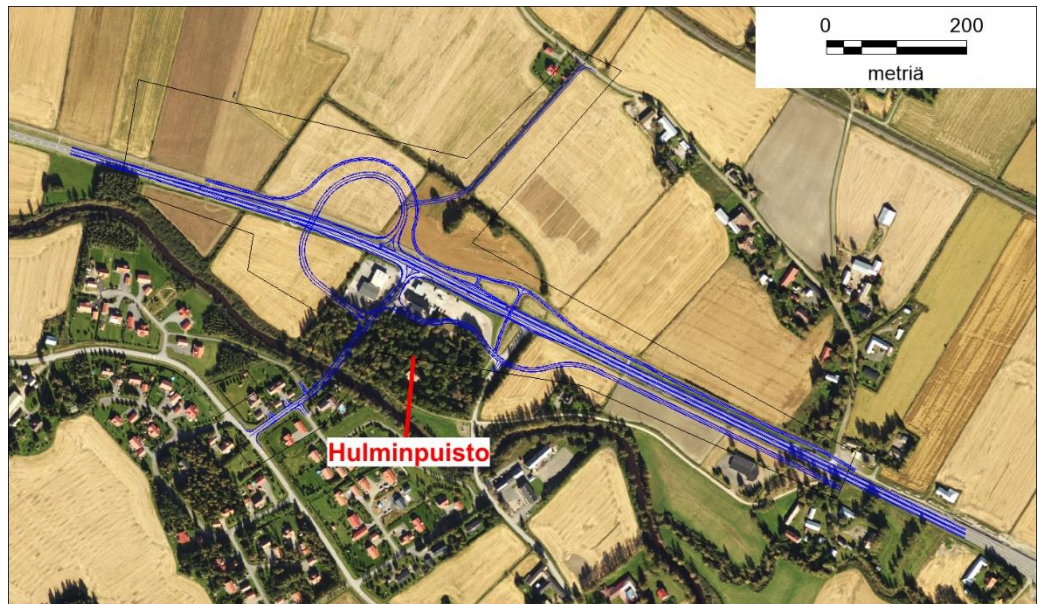
3 TULOKSET

3.1 Yleiskuvaus

Suunnittelualue (kuva 1) on suurimmaksi osaksi peltoa ja erilaisia rakennettuja ympäristöjä (tie- ja katualueet, rakennetut tontit), joiden luonnonoloja ei kuvata lähemmin. Suunniteltu eritasoliittymä ja uudet tiejärjestelyt sijoittuvat pääasiassa pellolle (kuva 2).

Valtatien reunalla kasvaa muutamassa kohdassa pienialaisesti nuorta puustoa (koivu, mänty, kuusi, haapa). Teiden varsilla todettiin tavanomaista piennar- ja joutomaalajistoa; kaikki kasvilajit eivät luonnollisestikaan olleet havaittavissa maastokäynnin ajankohtana.

Valtatien pohjoispuolella on pieni pellon ympäröimä saareke, jossa kasvaa nuorta haapaa, koivua, pajuja ja tuomea (kuva 3). Aluskasvillisuutena on mm. vuohen- ja koiranputkea sekä rönsyleinikkiä. Matalaa kiiltopajua kasvaa niukasti pelto-ojien reunoilla. Ojavarsien lajistona on ainakin tavanomaisia heiniä, mesiangervoa, mai-tohorsmaa ja vadelmaa.

Kuva 2. Tiesuunnitelman mukaiset linjaukset (siniset viivat) ilmakuva pohjalla.

Kuva 3. Uusi tielinjaus on suunniteltu pellolle kuvassa vasemmalla näkyvän puustoisien saarekkeen taakse.

Luonnonympäristöä on säilynyt laajemmin ainoastaan Hulminpuiston alueella, mutta sielläkin kasvillisuus on kulttuurivaikutteista. Alueella on toiminut Autonomisen Suomen sotaväen 10. reservikomppania, mistä ainoana säilyneenä rakennuksena muistuttaa Kapteenintalo.

Suunnittelualueeseen kuuluva puiston itäosa on harvapuustoista. Alueella kasvaa nuorta–varttunutta haapaa (kuva 4), koivua, vaahteraa, raitaa ja tuomea sekä muutama kuusi. Kapteenintalon lähellä on rivi vanhoja järeitä kuusia. Puiston itäosan aluskasvillisuutena tavataan mm. nurmilauhaa, koiranputkea, ojakellukkaa ja puna-ailakkia.

Kuva 4. Haapoja Hulminpuiston koillisreunalla.

Hulminpuiston läntisen osan (kuva 5) halki on linjattu uusi tieyhteys, joka jatkuu Laihianjoen yli. Puiston puustona on koivua, raitaa, haapaa, vaahteraa, harmaaleppää ja tuomea. Alueella on siellä täällä männyn ja kuusen taimia sekä puiston pohjoisreunalla rivi nuoria kuusia. Alueelle on istutettu mm. siperiansembroja, pihtoja ja pähkinäpensaita. Kenttäkerroksessa tavataan mm. vuohen-, koiran- ja karhunputkea, maitohorsmaa, ojakellukkaa, rönsyleinikkiä, puna-ailakkia ja mesiangervoa. Pensaskerroksen lajeja ovat terttuselja, vadelma ja mustaherukka.

Laihianjoen pohjoisrannalla on säilynyt jakso vanhaa Vaasantietä (kuva 6). Jokiuoiman rinteillä on muutamia nuoria koivuja, lehtipuuvesakkoa sekä vadelman, heinien, maitohorsman ja mesiangervon vallitsemaa aluskasvillisuutta (kuva 7).

Kuva 5. Hulminpuiston länsiosaa.

Kuva 6. Vanha Vaasantie Laihianjoen pohjoisrannalla.

Kuva 7. Laihianjoki kohdassa, jossa sen yli on suunniteltu uusi tieyhteys.

3.2 Arvokkaat luontokohteet

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000 -alueita, valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteita, luonnonsuojelualueita, suojeltuja luontotyyppisiä tai luonnonmuistomerkkejä.

Suunnittelualueella ei ole osayleiskaavan luontoselvityksessä (Vahekoski 2012) todettuja arvokkaita luontokohteita. Vuoden 2018 täydennyksessä ei todettu kohteita, jotka täyttäisivät luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisten suojeltujen luontotyyppien, vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisten pienvesikohteiden tai metsälain 10 §:n mukaisten elinympäristöjen kriteerit. Selvitysalueella ei todettu uhanalaiseksi arvioituja luontotyyppisiä (Raunio ym. 2008a, b) eikä kohteita, jotka täyttäisivät METSO-ohjelman kriteerit (Syrjänen ym. 2016).

3.3 Merkittävät lajiesiintymät

Osayleiskaavaa varten tehdyissä luontoselvityksissä (ks. Vahekoski 2012, Vesisenaho 2014) ei ole tehty suunnitelma-alueelta havaintoja huomionarvoisista eliölajeista. Vuoden 2013 lepakkoselvityksessä (Vesisenaho 2014) ei käyty suunnittelualueella, mutta sen eteläpuolelta Laihianjoen tuntumasta tehtiin havainnot pohjanlepakosta ja vesisiipasta. Lepakoiden esiintyminen suunnittelualueella on mahdollista lähinnä Hulminpuistossa, jossa on niille sopivaa harvapuustoista saalistus- aluetta. Tiesuunnitelman mukaiset järjestelyt sijoittuvat pääosin puustoisien alu-

een ulkopuolelle (kuva 2) eivätkä vaikuta merkittävästi lepakoiden elinmahdollisuuksiin. Hulminpuiston halki linjatun uuden tieyhteyden kohdalla ei ole lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikaksi sopivia kohteita.

Kevään 2018 inventoinnissa ei tehty havaintoja liito-oravan tai viitasammakon esiintymisestä. Hulminpuiston alueella on liito-oravalle soveltuvaa puustoa, mutta kohde on laajojen peltoaukeiden vuoksi niin eristynyt, ettei puustoista kulkuyhteyttä edellyttävän liito-oravan levittäytyminen alueelle ole todennäköistä.

Laihianjoessa ei todettu viitasammakolle sopivia lisääntymispaikkoja, sillä laji ei kude virtaavaan veteen. Joessa ei ole suunnittelualueen kohdalla viitasammakolle soveltuvia laajentumia, suvantoja tai muita seisovavetisiä paikkoja. Alueen peltoajat ovat heikosti viitasammakolle soveltuvia (osin kuivuvia) eikä niissä tehty havaintoja lajista tai sen kudusta.

Suunnittelualueella ei arvioitu olevan muille EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeille sopivia elinympäristöjä. Alueelta ei ole tiedossa havaintoja ns. Punaisen kirjan lajeista (Liukko ym. 2016, Rassi ym. 2010, Tiainen ym. 2016) tai muista huomionarvoisista eliölajeista. Suunnittelualueella ei arvioitu olevan näiden lajien kannalta tärkeitä kohteita tai elinympäristöjä.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Luontoselvityksen täydennyksessä ei todettu sellaisia erityisiä luontoarvoja, jotka tulisi ottaa huomioon tiesuunnitelman laatimisessa tai eritasoliittymän rakentamisvaiheessa. Tiesuunnitelma ei tehdyn asiantuntija-arvion mukaan hävitä tai heikennä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Eri-tyisten suositusten antamiselle ei ole tarvetta eikä selvitysalueen luonnonolojen perusteella ehdoteta tehtäväksi täydentäviä lajistonselvityksiä.

5 LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

- Liukko, U.-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E.-M. & Pitkänen, J. 2016: Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015. – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 34 s.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017:1–278.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, E. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008a: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1. Tulokset ja arvioinnin perusteet. – Suomen ympäristö 8/2008:1–264.

- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008b: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2. Luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 8/2008:1–572.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö. 113 s.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025. – Ympäristöministeriön raportteja 17/2016:1–75.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. – Ympäristöopas 109:1–196.
- Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 49 s.
- Vahekoski, M. 2012: Luontoselvitys 2012. Laihia. – Luontopalvelu Kraakku. 32 s.
- Vesisenaho, M. & Kylmänen, E. 2014: Laihian kunta. Laihian kirkonseudun osayleiskaavan päivitys. Kaavaselostus. – Ramboll Finland Oy. 87 s.